Observatoriulu ese de doue ori in septemana, mercurea si sambat'a.

Pretiulu

pentru Sibiiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci; — numeri singuratici se dau càte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare càte 7 cr., la adou'a si a trei'a càte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiiu.

Nr. 20. **Sibiiu, 10/22 Martiu 1879.** **Anulu II.**

Deschidere de prenumeratiune

dela 1/13 Aprile a. c.

Acei domni abonati carii s'au prenumeratu la „Observatoriulu“ numai pre càte trei luni, adeca pàna la 31 Martiu st. v., sunt rogati a'si innoi abonamentulu pe 1/13 Aprile, pentru-cá se nu li se curme espeditiunea diariului.

Pretiulu pe 3 luni pàna la 30 Iuniu st. v. este numai 2 florini val. austriaca, éra pe urmatóriele 9 luni pàna la 31 Decembre 6 fl. In afara unde porto postei este duplu, diariulu nostru costa 22 franci pe 1 anu intregu, 11 franci pe ½ anu, sau in valuta austriaca 10 fl. pe 1 anu, 5 fl. pe ½ anu.

Precum amu anuntiatu de repetite-ori, pretiulu se póte transmitte in bilete de banca austriaca, sau in bilete hipothecarie romanesci, sub cuverta sigilata in regula, sau prin mandate (asemnatiuni) postali.

Tóte abonamentele se adressédia de a dreptulu la Redactiunea „Observatoriului“ in Sibiiu, piati'a mica Nr. 27.

In capital'a Bucuresci abonamentele se facu si la librari'a J. Szöllösy in piati'a teatrului.

In Craiov'a onoratulu domnu professoru Sim. Mihalescu avù bunatate a luá asupra'si primirea si inaintarea de abonamente.

Espeditiunea de aici din locu se face cu mare precisiune; cu tóte acestea totu se intempla unele neregularitati pe la posta; noi implinimu cu tóta placerea ori-ce defecte, numai se ni se arate in 8 dile, computatu din diu'a in care ar fi trebuitu se ajunga cutare Nr. la adres'a lui.

Redactiunea.

Apara-ne Dómne de amici, cà de neamici ne scimu apará noi.

(Urmare.)

Pàna aci ar merge bínisioru cu inchinatiunile pe la icóne si cu metaniile de pocaintia pentru vechi'a russo-latria; dara unu altu articlu esitu totu in „Timpulu“ Nr. 43 despre dacoromanismu si Daco-Romani'a pune capacu la tóte. „Timpulu“ protesta contra acestei idei, „acuma cá totudeauna“, si sustine cu o cutediare rara, cà ea este nascuta la Blasiu, in secolulu trecutu, totu-odata inse cà este idea politica austriaca, dara cà literatii catholici crescuti in Rom'a in colegiulu de propaganda fide o au datu poporului din Romani'a cà invetiatura favorata pe atunci de gubernulu din Vien'a, cu scopu indoitu, antaiu de a oppune resistentia noua magiariloru, a dou'a de a creá in principatele romanesci o stavila contra Russiei prin redesteptarea consciintiei nationale amortite. In fine cà blasienii Sîncai, Petru Maioru si ceilalti anteluptatori (intre carii si tatalu lui Titu) au fostu totudeauna, sunt si astadi fanatici in iubirea càtra cas'a austriaca si cà ei niciodata nu si-au inchipuitu altumintrea „Daco-Romani'a“, decàtu cá tóte provinciile locuite de romani se fia subjugate de Austri'a etc. etc.

Càte cuvente, atàtea contradiceri si totu atàtea mincíuni istorice. „Mama! Nu me bate pe mine, bate pe Blasianelu, cà elu a spartu feréstr'a.“ — „Bine, me misielule, dara nu vedi tu, cà Blasianelu este inca in léganu, elu nu póte sparge ferestrii“.*) Asia dara unde s'a nascutu si nutritu ide'a dacoromaniei? in Vien'a? in Rom'a? in Blasiu? Lasati cá se se fia nascutu numai in Blasiu, cà-ci si asia se afla destui ómeni, chiaru aici in Ardealu, cólea preste Murasiu si pe airea, carii róga de multu pe tóte poterile iadului, cá cele doue riuri, intre care este situatu, se exunde odata asia, in càtu se'lu innece cu totulu, cá se nu i se mai cunósca nici urm'a. Atàta numai, cà cele de antai scóle s'au infiintiatu in Blasiu abia la a. 1755, adeca inainte cu vreo 124 de ani sub episcopulu Petru Pavelu Aronu, prin urmare ide'a Dacoromaniei s'a potutu nasce numai dupa alti vreo 24 de ani, adeca camu pe la 1780. Dara apoi teribile a trebuitu se fia poterea retroactiva, farmecatória, a celoru 11 calugari saraci din Blasiu, (alu 12-lea Juda, lipsía), cà-ci ei intre anii 1755—1800 au fostu in stare se infecte cu doctrinele loru si trecutulu, pàna inapoi pe la Michaiu vitézulu, apoi pe càtiva Chronicari moldavo-romanesci, in ale caroru scrieri se afla asia de respicata ide'a dacoromana. Si titlulu stravechiu de Mitropolitu alu Ungro-Vlachiei si exarchu alu Plaiuriloru este totu idea blasienésca? Mari genii au potutu fi acei càtiva calugari; mare, dupa noi

*) Valachi'a mica incorporata in anulu 1717, Bucovin'a in 1777.

nemeritata onóre le mai face organulu conservativiloru din Bucuresci.

Din fatalitate ne lipsesce spatiulu spre a reproduce intregulu articlu din „Timpulu“, cá se se védià, in ce termini se alatura elu la nenumeratii denuntianti, de cari sunt cutrierate tóte tînuturile si comunele locuite de romani, in totu coprinsulu Transilvaniei si in Ungari'a cu Banatulu, pàna unde locuescu romani.

Asia dara ce Dacoromani'a au planuitu in Blasiu „catholicii“, cà pe semne romanii nu esista in acelu orasielu si nici prin pregiuru? Dupa „Timpulu“, ei au lucratu pentru Dacoromani'a austriaca. Dara totu „Timpulu“ afirma, cà acestea idei de Dacoromanismu „batu campii“ si in Romani'a, sau adeca vorbindu curatu la intielesu, in acea tiéra se afla ómeni, carii cugeta a'si inchiná patri'a la „cas'a de Austri'a“. Nu scimu; se póte se fia si de aceia, noi inse cunóscemu in acestea dile numai unulu: pe acela, care intr'o di de Iuniu alu anului trecutu 1878 invitatu fiindu la una mésa ilustra aici in Sibiiu, in missiunea ce avea de a mustrá pe romanii ardeleni pentru ce nu se supunu si nu se închina la unguri, adaose intr'unu resufletu: „cà-ci si pentru Romani'a ar fi multu mai bine, daca s'ar annexá la monarchi'a austro-ungurésca.“

Sau cà ideile „care batu campii“ in Romani'a, se reducu la o „Dacoromania“ romanésca, adeca vorbindu érasi limpede, la incorporarea Transilvaniei càtra Romani'a? Dara Blasiulu este fanaticu „pentru cas'a de Austri'a?“ Atunci cum póte fi elu totuodata tradatoriu facia de acea casa? Nu cumva logic'a acésta este inprumutata totu dela Schoppenhauer, cu ale carui doctrine selbatece se ametiescu de diece ani incóce capetele junimei romanesci? Interesanta fiéra póte se fia acelu Blasiu, cà de càtiva ani incóce s'a pornitu venatóre din tote partile asupr'a lui; se pare inse cà nici chiaru spionii cei platiti cu càte 150 fl. pe luna, despre carii deputatulu sasu Zay facù deunadi revelatiuni fórte instructive in diet'a Ungariei, nu sunt de ajunsu cá se apuce in capcana (cursa) pe acea fiéra selbateca, ci trebue se se mai ia ajutoriu înca si dela Bucuresci. Diariulu „Politik“ din Prag'a ne vorbise in lun'a trecuta in vreo 4—5 nri ai sei despre politii secrete, internationali, despre cabinete negre de pe la poste; amu fi crediutu prin urmare, cà apparatulu politienescu internu

Foisiór'a „Observatoriului“.

Calusierulu.

Frundiulitia, frundiulitia
Verde de stegiéru
Vediut'a biat'a copilitia
Puiu de calusieriu.
Calusieriu voinicu de munte
'Naltu si sprintenelu
Cu sprencene negre 'n frunte
Trase prin ânelu.
Si decandu ea l'a vediutu
Beat'a floricca,
Ti se pare c'a cadiutu
In vr'o bóla grea,
Ca-ci arsur'a dorului
Usca mai amaru
Cá vapai'a focului
Si par'a de jaru!

De multu nu s'a vorbitu despre balurile romanesci atata, cá despre celea din carnevalulu trecutu. Dara intru adeveru au si reusitu acestea baluri in Brasiovu, Sibiiu, Clusiu, Pest'a si Vien'a intr'unu modu, incatu a intempinatu admiratiune din tóte partile. Multi, si intre acestia mai alesu domnii poternici dela cârma nu'si potu esplicá aparitiunea acésta. Cum se face cà pe candu situatiunea politica a romaniloru de trei decenii nu a fostu asia de critica si deprimatóre, ei tocmai acuma se veselescu si jóca de tremura pamentulu sub peciórele loru? — Astufeliu intréba cei dela potere.

Nu sciu in catu sunt de versati escelentiele loru dnii ministri unguresci in literatur'a romana, dara presupunu, ca de óre-ce le place asia de tare de limb'a nóstra, apoi de siguru o cunoscu intru atata, incatu voru fi in stare a pricepe stilulu celu dulce alu laureatului nostru Andreiu Muresianu. Déca asi sci ca nu s'ar necaji, prea reu d. e. dlu ministru presiedinte Tisza, i-asi atrage atentiunea asupra unei poesióre a marelui nostru poetu: „Fanariotulu si darea“ (poesi'a Nr. XLVII pag. 142), care apoi i-ar descifrá ca ce insemnédia aceea, candu Romanulu dupa decenii de apesare despotica, deodata incepe a se veseli si a jucá in modulu celu mai frivolu.

Dar' pre langa acésta a mai concursu la splendórea baluriloru nóstre din acestu anu si unu altu factoru: joculu „Calusieriloru,“ esecutatu de tenerimea nóstra in Pest'a tocmai in diu'a, candu episcopatulu romanu reclamá la tronu in contra mesurei despotice, intentionate in contra nóstra (1/13 Febr.), ér' in Clusiu 5 dile dupa aceea. Vediuramu ce aplause entusiastice a provocatu joculu acesta din partea spectatoriloru de alta nationalitate. Tóte diariele de frunte din Pest'a au esprimatu admiratiunea loru, emulandu unulu cu altulu in descriere si espressiuni de viua aprobare.

Ba ce e mai multu! nici chiaru diariele magiare din Clusiu (polulu de sudu alu globului: Ungariei) nu a tienutu de profanare a inaltei loru — trufii de a vorbi in colónele loru despre frumosulu jocu romanescu (a szép oláhtánz), si nu a aflatu de dejosire intrég'a „Casin'a“ magnatiloru din Clusiu a navalí nóptea pe la 11 óre asupra logeloru redutei, cá se védia „a szép oláhtánzot.“ Har' domnului ca avemu si noi romanii cevá, ce le place fratiloru magiari!

Firesce ca si joculu acesta inparte sórtea a totu ce avemu noi si le place fratiloru magiari. Se incepe lucrulu cu suspicionare, apoi vine calumniare si urméza sugrumare ori spoliare.

Unu micu inceputu in directiunea acésta se facù dejà si cu calusierulu in balulu din Pest'a. Dupa-ce esira bravii nostri juni jucatori, doi cate doi salutandu din salonu si incetara aplausele entusiastice, se incepù intre ai nostri si capetele luminate magiare un'a conversatiune viua despre joculu calusieriloru. Unulu din cesti din urma, colaboratoriu de frunte la unu diariu mare din Pest'a, sustienea, ca de óre ce ari'a dupa care s'a jucatu (in Pest'a) calusieriulu in urm'a monotoniei sale sémana cu ariele slavice, asia dara nu incape indoiéla, ca si joculu insusi e de origine slavica. Altulu mai „ocosiu“ redactorulu unui diariu mare — afirmá, ca calusieriulu nostru nu e nemicu alta, decatu figurile din „csárdás“ inprumutate — vulgo furate si aduse in órecare ordine. Argumentele acestui ethnologistu sunt: cà joculu representa unu caracteru preste mesura vivace, eroicu si cavalerescu; Romanulu inse e móle, trandavu si fricosu; — ergo joculu nu póte fi de origine romanésca, ca e o plagiatura compusa de dacoromanisti dupa anulu 1848.

A disputá mai de parte cu ómeni, la cari vedi a priori o asia dosa mare de malitia si invidia, ar insemná a-i aratá orbului Brail'a. Ur'a cea nedumerita, turnata din traged'a copilaria in ânim'a loru ii face orbi si surdi fatia cu totu ce are romanulu bunu, frumosu si maretiu. Pe sine se tienu domnii magiari mai pre susu decatu ori ce fiintia pamentésca, pe bas'a originei loru mongolice sustienu ca sunt fiii ceriului, preclari, inalti, straluciti cá sórele. Loru dara le sunt permise tóte in contra nóstra; furtu si spoliare nu suntu pecatu si rusine, déca atingu pe romanu. Cu cate producte minunate ale musei romane se falescu ei astadi!?

Éca unele din tempulu mai recente. Prin anii 1869 facú jidanulu magiarisatu Reményi (quondam Hoffmann) o caletoria prin Transilvani'a si scóse sub titlulu „Repüly fecském ablakára“ cea mai frumósa piesa de violina, ce resuna prin salónele — magiare. Totu magiarulu vá jurá astadi ca pies'a e productu magiaru; pe candu prin vaiile si luncele transilvane resuna aceea melodia frumósa póte de seculi din fluierulu ciobaniloru si de pe budiele romancutieloru tierene. Dara a marturisitu Reményi-Hoffmann insusi, ca densulu a decopiatu pies'a dupa fluierulu unui pecurariu romanu din muntii septemtrionali ai Transilvaniei. Mai astavéra facú sensatiune mare unu „csárdás“ nou, ce se lati ca fulgerulu prin tiéra. Statuiu incremenitu, candu-lu audii de primadata, pentru ca tonu de tonu, tactu de tactu nu e alt'a, decatu minunatulu nostru cantecu „Draga baietiele.“ Dara dupa cate arii poporale romanesci sbîrnaie astadi pintenii magiari in „csárdás“?! Incependu dela vechiulu „Dis'a mandr'a catra mine“, pana la celu mai nou cantecu alu nostru, cu tóte patimu cá Moldoveanulu cu luleau'a, care o aflase la ungureanu sub

este prea de ajunsu pentru unu cuibuletiu cá Blasiulu, si cà nu va avea nimeni trebuintia inca si de ajutoriulu unoru diarie dela Bucuresci, sau daca se simte lips'a de a spioná si pe acolo pe „catholicii“ din Blasiu, apoi acólea este Vándori cu diariulu seu magiaru „Bucuresti Hiradó“.

Ide'a dacoromanismului in sensu de opressiune contra romaniloru este idea originale magiara, substituita ideei de russolatria, cu care torturá pe romani pàna in 1847, calcandu si casele popiloru romanesci si scociorêndu prin ladile loru dupa portretulu imperatului Nicolae. Daco-romanismulu fù pusu in cerculatiune numai la 1848, dupa aceea in cei 10 ani ai absolutismului ide'a fù nutrita de emigranti cu Kossuth in frunte, modificata mai tardiu totu de ei in Confederatiune danubiana. Aceia apoi atàtu mai zugravira diavoli pe pareti, pàna candu ei venira in realitate, cá se spariie pe onorabilii conservatori din Bucuresci, ai caroru parinti in Martiu 1849 rogasera pe generalii russesci Duhamel cá comissariu plenipotente si pe Lüders cá comandante supremu, cá se arunce in prinsori 84 romani literati transilvani si banatieni, sub cuventu cà sunt esiti din scólele Blasiului si anume din scól'a lui Cipariu, Barnutiu, Baritiu, prin urmare catholici, dacoromanisti, comunisti, socialisti, constitutionalisti, libertoni, missionari papisti, emissari republicani, golani, mocani, tiutiueni si alte multime de titule, pe care nu le mai tînemu a minte; scimu numai atàta, cà betranulu doctoru grecu Arsache, omu cu védia mare la muscali, le facuse judecat'a la unii, cá se'i ardia cu paie de mazare; altii érasi era de parere, cá se'i espededie pre toti la Siberi'a: Eróre mare s'a comisu totu in acelu anu, cà dupace au venitu muscalii din nou in Ardealu, n'au ridicatu Blasiulu intregu, cá se'lu duca in Siberi'a, precum au dusu in anii acesti din urma vreo 400 (patru sute) de preoti poloni rom.-catholici si ruteni greco-catholici; cà-ci in acestu casu Blasiulu nu ar mai fi de stachie, de momâia, cluha, matahala sparietória pentru onorabilii domni dela „Timpulu“, éra ministeriulu ungurescu nu ar fi fostu silitu in anulu 1876 se ia mesuri cu totulu esceptionali contra aceluiasi Blasiu, oprindu ori-ce conveniri de studenti, orice petreceri, adunari, baluri, maiale etc. sub pedépsa de a inchide tóte institutele de cultura din acelu orasiu.

Minunatu se scrie in dilele nóstre istori'a natiunei romanesci in capital'a Romaniei! In càtu pentru fric'a mare a „Timpului“ de a nu i se compromitte patri'a prin rumînii din Austro-Ungari'a, ar fi fórte bine, cá in locu de a le dice rumîni, se adópte pentru ei nomenclatur'a recomandata in dilele lui Cusa-Voda, de unu ilustru Bei-Zadea (fiiu de Domnu), adeca: „Crestini orthodoxi“ din tiér'a vecina, éra celoru greco-catholici se le dica puru si simplu catholici, ori uniti, cà se nu mai vateme delicatulu audiu alu patroniloru Romaniei cu afurisitulu nume de rumînu, si atunci ddnii conservatori nu voru mai fi in periculu de a cadé in disgrati'a Vienei si a B.-Pestei.

Ce contraste! Pre candu domniloru dela „Timpulu“ le este frica mare se nu fia compromissa si chiaru periclitata patri'a loru prin natiunea romanésca din Austro-Ungari'a, unulu din mitropolitii acelei parti de natiune mergêndu in Delegatiunea dela B.-Pesta, face ministrului Andrássy doue interpellatiuni, una in cestiunea Arab-Tabiei, alt'a si mai inportanta: daca este adeveratu, cà Austro-Ungari'a si Russi'a s'au invoitu pe sub mana, cá se inpartia intre sinesi principatulu Romaniei. Se ne numiti unu singuru romanu din acésta parte, care se fia tremuratu la citirea ori audirea aceloru interpelatiuni.

La falsificarea istoriei vomu revení cu ocasiunea analisei unui articlu de aprópe 10 colóne, publicatu in „Delfinulu“ dela Galati din 25 Februariu st. v. contra romaniloru de dincóce de Carpati si in laud'a unguriloru asia, in càtu dupa noi nici-unu honorariu de diece mii de Napoleond'ori nu ar fi prea multu pentru unu capu-de opera cá acela; de aceea si merita a se trage asupra lui atentiunea, mai alesu a ddloru ministrii dela B.-Pestà.

(Va urmá).

Discursulu Escel. Sale archiepiscopului mitropolitu Mironu Romanulu pronuntiatu in siedinti'a delegatiunei ung. din 14 Martiu, 1879.

„Onor. delegatiune regnicolara! Eu am aprobatu totudéuna dela inceputu, aprobu si astadi ide'a, mai tardiu fapt'a complínita a ocuparei provincieloru Bosniei si Hertiegovinei. Eu n'am facutu acésta óresicum in interesulu monarchiei de a'si largi teritoriulu, am facut'o inse in totu casulu pentru aceea, cá prin acea ocupatiune monarchi'a nóstra se póta luá positiune, care se corespundia intereseloru sale in fati'a evenimenteloru din Orientu si a formatiunei de staturi care inca totu se mai afla in cursulu loru, si mai virtosu, pentru cá se fia in stare a inchide calea cunoscuteloru tendentie panslavistice ale Russiei, care pentru noi nu potu se fia decatu totudéuna pernicióse.“

„Avendu acestea in vedere, eu si in sessiunea delegatiunei din anulu trecutu am votatu spesele cerute la ocuparea numiteloru provincii, cá pe unele absolutu necesarie in interesulu monarchiei nóstre, de-si am cunoscutu situatiunea nóstra finantiara strimtorata; sunt gat'a se votediu si pe celelalte, cu atàtu mai multu, ca tendenti'a activitatii gubernului nostru comunu si in specialu, politic'a ministrului de esterne, o vediu intru tóte corespundietóre intereseloru monarchiei nóstre.“

„In acésta privintia me odihnesce mai alesu una din declaratiunile onor. d. ministru de esterne facute in decursulu siedintieloru anterióre. Mi pare reu ca diariulu de atunci nu'mi sta la dispositiune, pentru cá se pociu citá chiaru cuventele d-sale; eu inse acea declaratiune a d-sale am intieles'o asia: ca onor. d. ministru de esterne va observá cu strictetie tractatulu de Berlinu, cá unic'a garantia a pacei europene in tóte punctele sale, ca doresce cá si altii se le observe si ca va face se fia observate.“

„Cu tóte acestea sunt silitu a aduce in legatura cu acea declaratiune unele simptome noue, care dupa cate se publica prin diarie, destépta prepusulu, ca Russi'a ar voii a se subtrage nu numai dela unele indatoriri inpuse ei prin tractatulu de Berlinu, ci cumca ar fi si fi in calitatea sa de potere mare, care in tempulu de fatia dominédia preste afacerile din Orientu, decisa a se opune legitimei influintie a celorulalte poteri mari.“

„Nu este necesariu, dar' nici se astepte nimeni dela mine, cá cu deosebire in positiunea in care me aflù, se numeru in detaliu tóte acele actiuni ce se apropie de violentia, dar' inca totu sunt invelite subt forma leala la aparentia, pe care gubernulu russescu si le-a luatu de problema, pe care d-vóstra si asia le cunósceti, séu celu pucinu potu fi cunoscute dintr'o nota mai noua a ministrului de esterne din Angli'a si care probédia mai pre susu de ori ce indoiéla, ca in adeveru Russi'a ocupa in Orientu o astfeliu de positiune, prin care echilibrulu europénu d'abea restabilitu este aprópe se fia turburatu in favorulu Russiei, si in casu de unu resultatu numai cevasi favorabilu, fara indoiéla ca 'ilu va si turburá.“

„Eu din cele actiuni voiu se amintescu astadata numai un'a, care dupa opiniunea mea pe noi ne interesédia mai de aprópe, si acésta este modulu cum tractédia Russi'a pe acelu statu, pe carele inpregiurarile ni'lu arata cá pe aliatulu celu mai naturalu; éra acesta este Romani'a, séu cum le place multora a o mai numi si acuma, séu din obiceiu séu din alta causa: Moldavo-Romani'a.“

„Eu aci premitu inainte de tóte, ca pe mine nu me indémna vreo simpathia de sange, cá se me ocupu chiar' aicea mai virtosu de Romani'a; cà din contra pociu se asiguru pe ori si cine, ca vorbescu scutitu in acésta privintia de ori ce sentimentalitate si preocupatiune, si inca mai adaogu, ca de si eu am opiniune buna si póte si justa despre gintea latina, eu cu tóte acestea nu dorescu cá rass'a acésta, precum si ori care alta rassa se apuce pe deasupra altora, pentru ca eu cunoscu acele calamitati provocate prin preponderanti'a rasseloru singuratice preste altele, déca nu voru fi delaturate prin o prudentia basata pe principiele moralei.“

„Voiu se fiu scurtu, se nu abusediu in nici unu casu de patienti'a membriloru onor. delegatiuni, de aceea reflectediu numai, ca Russi'a inca nu apucase a'si terminá campani'a din urma in Orientu, candu indata dupa Turci'a au si inceputu in lini'a prima a face pe Romani'a cá se i simtia man'a de feru neecsorabila si destructóre. Nu vreau se vorbescu aci mai pe largu despre ruperea Besarabiei de catra Romani'a, pentru ca acésta e sanctionata dejá prin tractatulu dela Berlinu; acela inse care urmaresce cu atentiune cestiunea Arab-Tabiei, inca neregulata pana acum, se póte convinge, ca Russi'a se incérca a smulge dela Romani'a cu o mana ceea ce facuse a i se dá cu ceealalta.“

„Despre acésta inse cá despre unu lucru destulu de cunoscutu éra nu voiescu a vorbi mai pe largu, ci me marginescu numai la atata, se'mi esprimu convictiunea mea: ca preste totu ori ce agressiune indreptata asupra positiunei si teritoriului Romaniei actuale, mediatu este inse indreptata asupra patriei nóstre, pentru ca Romani'a este acelu statu, carele intre altele mai are inca si chiamarea, cá intre noi si intre Russi'a fatia cu noi streina din tóte punctele de vedere, se formedie unu zidu tare despartitoriu si aperatoriu; prin urmare noue nu ne este permisu nici se debilitamu acestu statu nou, independente, nici se suferimu a fi debilitatu, déca nu voimu se perdemu din vedere propriele nóstre interese.“

„Atunci candu prin votarea budgetului afaceriloru comune amu pusu pe ministeriulu de esterne in positiune cá se ne póta apará interesele nóstre cu energia in afara, ér' spre acestu scopu 'iamu pusu la dispositiune si sume estraordinarie, credu ca aci in delegatiune este loculu cá se accentuamu mai multu acele interese speciale, pentru care precum credu eu, avemu dreptulu se asteptamu dela ministru de esterne, cá anume apararea in contra intinderei neinfrenate a Russiei, pentru care s'au ocupatu Bosni'a si Hertiegovin'a, se-o intindia cu tóta energi'a si pe acelu terenu pe care póte se ajute Romaniei multu asuprite, pe bas'a tractatului dela Berlinu si inca asia, in catu abstractiune facèndu de alte interese ale nóstre, prin acésta se obligamu pe Romani'a la recunoscintia perpetua catra noi.“ (Aprobari!)

„De si amu incredere mare in conducerea politicei nóstre esterne, totusi pentru mine si póte ca inca si pentru altii ar fi de mare pretiu o declaratiune a onor. d. ministru de esterne, care ar fi in stare a rasipi ingrijirile acelora, cari luandu-se usioru dupa inpartasirile pressei periodice, dau óresicare inportantia faimeloru, cá si cum ministeriulu nostru de esterne, nu numai ar aprobá vederile si procederea Russiei in cestiunea Arab-Tabiei, dar' inca ar fi si gat'a a partecipá la niste planuri, dupa care Romani'a ar trebui se fia inpartita intre noi si Russi'a asia, in catu Russi'a se ajunga a fi vecin'a nóstra limitrofa la Carpatii orientali si la Dunare.“

„Ori-care se fia tienut'a ministeriului de esterne in acésta privintia, eu insistu pre langa convictiunea mea neclatita, ca resumandune tóte interesele nóstre in politic'a esterna, nu potemu avea astadi alta parola decatu, a ne apará in totu modulu de acea potere, care si-a pusu de problema a nimici ori ce urme ale libertatii, si acésta este Russi'a“ Grati aceriului, altu inamicu considerabilu totu nu avemu.“

„Dupa acestea primescu raportulu celoru patru subcomissiuni intr'unite, de basa a desbaterii speciale. (Aprobari.)

La acestu discursu ministrulu de esterne comitele Andrássy a respunsu inca in aceési siedinti'a urmatórele:

„Numai pe timpu fórte scurtu vinu a cere atentiunea onoratei delegatiuni. Escelenti'a Sa archiepiscopulu Mironu Romanulu mi-a adresatu, nu chiaru o interpelatiune formala, ci o intrebare, la

---

numele de pipa. Ar crede cineva ca celu pucinu imnulu nostru nationalu „Descéptate Romane“ a scapatu de sórtea acésta? Si totusi nu e asia. Jidanulu Rubinstein a publicatu mai deunadi unu fasciculu din compositiunile sale in care ce un'a din cele mai de frunte aflamu pe „Descéptate Romane“ intortocata „in stilu classicu“, de te rupe la ânima candu-lu audi!

E tempulu supremu dara se ne desceptamu si in privinti'a acésta — se ne aparamù proprietatea nóstra de furi si de lotrii. Nu dóra ca nu amu voii se damu si celoru seraci din prisosulu nostru; nici ca dorimu se eschidemu omenimea dela indulcire prin productele museloru nóstre — le damu bucurosu, pentru-ca:

„Latin'a ginta are parte
De-ale pamentului comori
Si multu voiosu ea le inparte
Cu celelalte a ei sorori,“ —

dara ceea ce damu, se damu cá alu nostru, se'i reservamn si sustienemu originea romana, pentru ca cantecele, jocurile si datinele unei natiuni sunt de aceeasi inportantia pentru sustienerea individualitatiei nationali, cá si limb'a nationale. Se nu suferimu cá smulgênduni-se penele cele mai frumóse se se falésca tocmai aceia cu ele, cari numinndu-se pe sine de fiii ceriului, ne urescu, ne batjocurescu si ne denéga tóte facultatile egregie.

(Va urmá.)

Si totu te voiu iubi.

Ori unde 'ntorcu a mea privire
S'au gandu'mi invertescu,
Totu dulcea ta inchipuire
Ori unde intalnescu!

S'asi vrea se fugu, se fugu departe
Departe d'acestu locu,
Se sciu c'o lume me desparte
D'alu ochiloru tei focu!

Daru nu fugu, nu.. cà-ci sciu prea bine,
C'ori unde a'siu rataci,
Me voiu gandi mereu la tine
Si totu te voiu iubi.

„Resboiulu.“ J. N. J.

carea a nu respunde ar fi póte mai greu, decatu a respunde. A binevoitu a dice, ca in cestiunea Arab-Tab'ia gubernulu Austro-Ungariei, dupa sciri din diarie s'ar fi pusu in timpulu mai nou intr'o positiune analoga cu gubernulu Russiei. Acésta cestiune, dupa cum binevoiti a sti, inca nu este decisa finalmente cu consensulu cabineteloru europene, asia dara nici nu me potu ocupá astadi cu detaiurile ei. N'am inse causa a negá, ca ori in ce chipu s'ar resólve mai tardiu acésta cestiune, gubernului Austro-Ungaru in urm'a schimbariloru de idei de pana acum nu ia venitu la cunoscintia astfeliu de fapte, cari incatu privesce fondulu acelei cestiuni, ar poté schimbá in ori ce modu vederile gubernului de pana acum."

„Ce privesce a dou'a intrebare: adeveratu e, ca ar esistá planuri de inpartire a Romaniei intre noi si Russi'a. — Apoi la acésta respundu in modulu celu mai positivu, ca n'am nici o cunoscintia despre astufelu de planuri, ca o astfelu de idea pana acum nu s'a formulatu de catra nimenea. Prin urmare nu este nimenea, cine ar fi recomandatu asia ceva, si niminea care ar fi primitu asia ceva; deci avemu de a face cu o scire diaristica, lipsita peste totu de ori ce basa."

Reflecsiunea metropolitului Mironu Romanulu: Cu vorbirea mea tînuta pe la inceputulu siedintiei de astadi, nu am avutu de cugetu a me adresá catra oficiulu nostru de esterne cu o interpelatiune formala, la carea dupa usulu parlamentariu trebue se se dea respunsu. Dar' chiaru pentru ca nu am avutu acea intentiune si totusi Escelenti'a Sa dlu ministru de esterne a grabitu cu darea clarificariloru, cari — o marturisescu — eu le am doritu, am numai se 'mi esprimu cea mai sincera multiamita pentru acésta ofiiciositate placuta a Escelentiei Sale, si înca cu atatu mai virtosu: pentruca declararea audita la a dóu'a intrebare atinsa de mine, me multiamesce pe deplinu si credu ca asemenea póte multiami pre toti, cari pórta interesu pentru cele din cestiune. De alta parte inse trebue se marturisescu: ca ce se tîne de prim'a intrebare a mea, adeca de atitudinea regimului nostru in cestiunea Arab-Tabiei, declaratiunea primita fù tînuta in termini generali asia, in catu eu din cele audite nu potu trage nici o consecintia pentru intentiunile regimului nostru de esterne. Adaogu inse cá de nou: ca eu am deplina incredere in conducerea trebiloru nóstre esterne, si ca singura acésta incredere me face se fiu liniscitu si cu privire la prim'a intrebare.

Maiestatea Sa Imperatulu in Seghedin.

Despre petrecerea monarchului la Seghedin diariele din capitala publicara cateva amenunte fórte caracteristice, care merita se fia bine cunoscute, pentru ca din ele se póte vedea, catu este de greu unui monarchu se afle adeverulu, candu este incongiuratu de consiliari si curtesani a la Potemkin alu imperatesei Catarin'a din Russi'a.

Dupa ce monarchulu respunse la cuventarea de bineventare, pe care i-o a tienutu primariulu cetatii inundate, preotulu din Seghedin, prepositulu Kreminger eslama: „Noi ne aflamu aicea cá si intr'o caldare, in midiloculu unei caldari compusa din parapetele nóstre, ale regularei Tiszei si ale drumuriloru de feru. Suntemu victimele intereseloru private!" Primariulu Pálfy respunse la acestea: „Eram aprópe de a fi scapati, candu eata ca veni furtun'a si ne nimici tóte ostenelele! Miseri'a este inesprimabila!" — Maiestatea Sa dise: „Aveti numai incredere, ajutoriulu vine din tóte partile, din tiéra si din streinetate." „Maiestate! — observa prefectulu Dani — veti vedea catu este de mare." — „Da, respunse Maiestatea Sa, o voiu vedea si cu deosebire pe bolnavi si pe refugiati. Se afla ei inca in scól'a reala si in hospitalu?"

Comisariulu gubernialu Lukács se presenta si dà informatiuni. La intrebarea monarchului ca la ce numeru se urca cei morti, Lukács respunde ca: doue-dieci si patru. Atunci Kreminger ilu intrerupe strigandu cu voce tare: „Voru fi celu pucinu vre-o patru-dieci, eu insu'mi (batendu'si pieptulu) am ingropatu pe atatia in Seghedinulu-nou si in Szöreg." Lukacs se grabesce a adaoge: „Numerulu politianu alu celoru inecati este 24, ér' 27 au muritu de o mórte firésca." Kállay dice: „Numai dupa ce se va fi strecuratu ap'a, se va potea sci, cati morti sunt, voru fi celu pucinu o mie." Cei din apropiere ilu intrerupsera asia, ca monarchulu nu potù audi observarea din urma. Intrebatu fiindu Lukács de monarchu respunse: „Cei cari se aflau in pericolu de viatia sunt scapati toti, acuma se lucra la scaparea bunuriloru." Dupa aceea imperatulu intreba: „Scade ap'a?" I se respunse ca fórte neinsemnatu si Kállay mai observa: „Din 6000 de case mai stau inca numai 350 si din acestea jumetate sunt periclitate." — „Teribilu, teribilu! — esclama monarchulu; cu asia vehementia veni dar' ap'a?" Multi respunsera: Nici-odata n'a fostu o astfeliu de pedépsa dumnedieésca precum fù acésta! Prefectulu Dani esclama apoi cu entusiasmu, cu ochii indreptati spre ceriu: „Multi dicu ca Seghedinulu a fostu. Eu inse dicu, ca pre langa gratiós'a ingrijire a Maiestatii Vóstre Seghedinulu va fi!" — Da — esclama monarchulu cu caldura, elu va fi si inca mai frumosu de catu cum a fostu! Aceste cuvinte au fostu coperite de eljenuri frenetice.

La plecare primariulu multiumi monarchului pentru grati'a aratata si ilu roga se nu uite de Seghedin. „La nici o intemplare — respunse imperatulu, dar' eu speru ca cetatea se va renasce mai frumósa decatu cum a fostu!"

La aceste petrecute „Pesti Naplo" in Nr. 68 din 18 l. c. face urmatórele observari judicióse:

„Catu este de greu pentru regele se afle adeverulu, acésta o am potutu vedea si acuma la Seghedin. Cei ce ilu incongiura, curtea, ministrii, comisarii guberniali ilu inpresurara asia, ca barbati din poporu n'au potutu strabate pana la elu si ca curagiosulu vorbitoriu a trebuitu se strige, pentru cá vocea lui se ajunga la audiulu regelui care venise cá se se informedie. Falsificarea oficiósa, care n'are curagiulu se spuna regelui adeverulu neplacutu, nu s'au potutu blamá intr'unu modu mai eclatantu decatu prin aceea, ca au luatu in socotéla numai pe cei introdusi pe lista si acolo stá si preotulu, care singuru elu a ingropatu indouitu asia de multi. Dar' scus'a este parata: „aceia au muritu de o mórte firésca," cu alte cuvinte, ei au degeratu, au muritu de fóme, au fostu ucisi. Si atunci, candu Edmund Kállay observa, ca numerulu mortiloru numai atuncea se va sci, candu valurile se voru retrage si derîmeturile voru fi inlaturate, atunci spaim'a curtesaniloru i taià graiulu. Asia dara nu numai in Afganistan lipsesce curagiulu de a comunicá domnitoriului sciri rele, ci si la noi aceia, alu caroru interesu principalu si a caroru aspiratiune este de a falsificá si a minti, se punu intre rege si intre poporu!"

Protestulu renegatiloru din Maramurasiu

despre care se vediura doue corespondentie in Nr. 18 alu „Observatoriului", nu l'a potutu apuca nici-unu romanu in copia exacta; acum inse'lu vedemu publicatu dupa originalu in diariele magiare. Cu acea ocasiune „Pesti Napló" lauda fórte multu pe comitele supremu Lonyay (unulu din membrii familiei calvinesci Lonyay), cà prin vice-comitele Mihalca (care nu'si néga originea sa, ci se dà de romanu) a fostu in stare se induplece inca si pre cei mai multi preoti. cá se subscria acea petitiune càtra monarchulu, in care nu avura frica de D-dieu si rusîne de ómeni a desaprobá fapt'a mitropolitiloru si a episcopiloru de nationalitate romanésca, intre cari este si episcopulu loru diecesanu si compatriotulu loru episcopulu dicesanu Victoru dela Lugosiu. Asia dara din lips'a de disciplina si reverentia a preotiloru dintr'unu singuru comitatu, se face capitalu in favórea desnationalisarei si a magiarisarei, cá si cum natiunea intréga din monarchia si din tóta Romani'a ar fi cadiutu in genunchi si s'ar fi inchinatu academiei unguresci, ministrului Trefort, lui Aladar Molnár etc. etc. Lucrulu inse stà cu totulu altumentrea. Scriitorii geografi si statistici magiari arata de regula cu $^1/_3$ mai multi magiari decàtu sunt pe acésta lume; dara totu ei sunt siliti a recunósce si a constatá celu pucinu urmatórele cifre: In Ungari'a si Transilvani'a elementulu magiaru se afla in maioritate absoluta in 29 de comitate (districte); celu germanu in 6; celu romanescu in 20 de comitate; slavacii in 9; serbii in 1; rutenii in 3; éra in alte 12 comitate si scaune (ardelene) nici-una din nationalitati nu are maioritate absoluta, ci numai relativa, buna-óra cá in alu Brasiovului.*) Asia dara din 20 de comitate locuite de maioritati romanesci s'au aflatu numai in unulu preoti romanesci nedisciplinati, carii s'au sculatu in contra episcopului loru. Alte exemple de rebeliune contra sangelui propriu nu mai avemu. Se spune ce e dreptu, cà pressiunea fusese asia de mare, in càtu cutediara a invita chiaru si pre unulu din fratii episcopului, cá subscriindu se desaprobe fapt'a frate-seu, dara functionariulu respectivu isi luà respunsulu ce meritase. Dara pe preotu nu'lu escusa nici-o pressiune, in nici-o inpregiurare si cu atàtu mai pucinu in cea de facia. Intrebarea este nu numai, cà mai tînu preotii romanesci la sangele, la natiunea loru, ci si daca anume preotii greco-catholici mai tînu la primatulu papei, la jurisdictiunea scaunului Romei. Apoi acelu scaunu alu Romei v'a decretatu si sanctionatu biseric'a de biserica nationale romanésca, prin urmare si scol'a fiic'a bisericei, sub pedépsa de anathema. Daca nu ati invetiatu nici atàta in multimea de seminariuri, apoi ce ati invetiatu?

*) Vedi Geografi'a generale a lui Ballagi Károly si alui Királyi Pál, a. 1878.

Situatiunea sociala a Europei.

Nu esista in tóta lumea civilisata unu alu douilea statu constitutionalu, alu carui calendariu parlamentaru se fia asia de copiosu si de variatu, precum este acela alu monarchiei austro-ungare. Diete provinciale, parlamentu in Vien'a, dieta in B.-Pesta si delegatiuni, candu in Vien'a candu in B.-Pest'a, isi urmédia unei altei'a, se intrerupu una pe alta si érasi coincidédia cá intr'unu caleidoscopu bizaru si ametitoru. Ca unu astfeliu de aparatu parlamentaru este nepracticu si ca elu costa sume enorme, fara cá activitatea lui se corespundia justeloru pretensiuni si asteptari ale popóraloru monarchiei, acésta este o convingere generala, care mai curendu séu mai tardiu va trebui se strabata si in acele regiuni inalte, dela cari depinde acésta stare anormala si cari pórta intrég'a responsabilitate pentru consecintiele fatale ale acestei stari de lucruri fara sémanu in tóta lumea. Popórale monarchiei s'au saturatu pàna la ingretiosiare de a mai reclamá, si ele cadu din ce in ce mai adencu intr'o stare de indiferentia, letargia si fatalismu. Ca o astfeliu de stare este unu morbu gravu si periculosu, n'are necessitate de a fi demonstratu, pentru aceia cari s'au ocupatu càtu de càtu cu psichologi'a popóraloru, aceia sciu, ca unu astfeliu de morbu letargicu trecêndu din crisa in crisa, ajunge in fine acolo unde au ajunsu astadi milionele de socialisti, cari mai bine risca totu, decàtu se mai duca o viatia nedémna si degradatóre pentru o fiintia omenésca. Arbitrariulu si despotismulu constitutionalu isi serbédia in mare parte a Europei orgiele si saturnaliele sale, cá pe tempulu despotiloru antici. Ne tememu ca maine, poimane se nu se schimbe joculu pe contulu celoru ce astadi se credu atotu-poternici.

Cu càtu se iau mesuri mai aspre si mai draconice in contra socialistiloru si a nihilistiloru, cu atàtu poterea loru de resistentia si curagiulu loru cresce si se maresce, cu atàtu se inmultiesce numerulu adeptiloru loru, cari se recrutédia din tóte clasele societatii fara deosebire de nationalitate si fara deosebire chiaru de secsu, precum vedemu in Russi'a, unde nihilismulu isi are luptatorii si aparatorii sei pàna chiaru si in nemidiulocit'a apropiere a imperatului si unde se afla chiaru si principese si alte femei de inalta positiune, care isi punu persóna si averile loru la dispositiunea „tribunalului invidibilu" dela care poporulu russescu isi astépta emanciparea si mantuirea sa.

Dar' nu numai in Russi'a si in Prusso-Germani'a se afla socialisti si nihilisti, ci potemu dice, ca in tóte statele Europei se afla malcontenti, cari nu sunt multiumiti cu starea loru actuala si cari sunt gat'a a face causa comuna cu „lig'a internationala", care de si este numai a opt'a potere mare, totusi face se tremure pe celelalte siése poteri mari, cu tóte ca dispunu de milióne de baionete. A siéptea potere care este press'a periodica, este inpartita intre cele doue tabere ce se combatu.

Ca gubernele stateloru bolnave de morbulu socialismului si alu nihilismului se légana in ilusiuni vane si iau mesurile cele mai pucinu nimerite pentru vindecarea reului, acésta o vediuramu in Prusso-Germani'a si in Russi'a. Déca prin astfeliu de mesuri catastrof'a va fi delaturata, séu ca din contra, tocmai provocata si accelerata, acésta ne-o va aratá viitoriulu celu mai apropiatu.

Romani'a.

Càteva pericope din discursulu ministrului presiedente Joanu Brateanu, tînutu in camera asupra evreiloru.

Dupa ce ministrulu oratoru constata, cà acésta cestiune trebue se o consideramu cá cea mai mare, cá cea mai grea ce s'a inpusu vreodata a fi deslegata de Romani'a, continua dicùndu:

. . . S'a inpusu nu numai de tractatulu de Berlinu, ci prin ea insasi, prin forti'a lucruriloru; cà-ci nu de astadi e la ordinea dilei in Romani'a, nu de astadi sufere Romani'a din caus'a ei, nu de astadi ómenii cu judecata si cu prevedere se ingrijescu de acésta cestiune sociale, economica, nationala, internationala si de moravuri; accentuediu acestu din urma cuventu, cà-ci o natiune care e atinsa in moravurile sale, este o natiune fórte amenintiata. (Aplause). O asemenea problema nu se taia, d-loru, cu sabi'a lui Alesandru cá nodulu gordianu, nici cu sabi'a lui Voda-Cuza, care a taiatu astfelu cestiunea inproprietarirei tieraniloru. Acésta cestiune era o bagatela pe langa cestiunea israelita; ea era cá o asociatiune ce'si facuse timpulu si care trebue se se dissólve; trecea dela romani totu la romani. Pe candu cestiunea israelita, chiaru déca Cuza ar trai si ar avea in mana sabi'a lui Mahomedu, totu n'aru putea-o taiá, de si amu vediutu unii ómeni ce paru a fi inspirati de simtimentulu de conservatiune nationala si cari totusi credu cà aru potea-o resolvá fórte usiurelu.

Europ'a póte óre se exige dela noi, cá dintr'o trasatura de condeiu se resolvamu acésta cestiune?

Dar' càte secole n'au trebuitu Europei cá s'o resolve ea ensasi? Si candu a resolvat'o? Dupa ani de progrese si numai dupa ce mai tóte Statele, trecêndu prin focu si prin sabia, se scapasera de mare parte de Ebrei. Nu ve mirati dér ca, atunci candu a venitu unu plenipotentiariu in Congresu si a propusu o solutiune, Congresulu a respinsu-o si a pusu unu articolu, in care este numai unu principiu, éru nici decum o solutiune. Mai antaiu membrii Congresului sciau gravitatea cestiunei si aveau credintia ca natiunea romana intréga, déca Congresulu ar fi datu in cunoscintia de causa o solutiune cestiunii prin tractatu, ar fi respinsu tractatulu din caus'a acelui articolu.

Noi amu fostu ante-gard'a Europei dela alu 13-lea socolu pana mai de una-di; noi amu fostu bulevardulu Europei contra tururoru invasiuniloru asiatice de atunci. Statele europene au potutu se se desvólte in acelu timpu, cà-ci erau altii care se sacrificau spre ale adaposti Din acésta causa — afara de remasitiele strabune ale civilisatiunii romane — abia de ieri amu intratu sî noi pe calea civilisatiunei moderne.

Ce s'a intemplatu insa? Séu prin fortia, séu prin desvoltarea firésca a societatiloru din Occidente, Ebreii au fostu respinsi spre Romani'a, si astadi noi, — dupa cum ati constatatu-o toti, — o tiéra cu cinci milióne de locuitori, avemu intre noi patru séu cinci sute mii de Israeliti.*)

Credeti óre, d-loru, cà Europ'a nu va intielege, nu a intielesu chiaru, cu tóte uneltirile unora, ca ar fi a ne sinucide, déca amu dà astadi inpamentenirea la toti Israelitiï in massa, asia cum pare cà le e frica, la càti-va, cà unii romani aru fi dispusi se o faca? Acésta este o supositiune monstruósa, inadmissibile, care nu póte fi radicata aci decàtu cá o arma de partida. (Aplause.)

Europ'a însa nu póte se ne inpuna acésta. Déca in parlamentele dela Parisu, Vien'a, Berlinu, Londr'a si Rom'a, potu fi deputati Israeliti, acésta nu constituie vre unu pericolu pentru societatile acelea; din contra, este in avantagiulu loru, cà-ci acei luminati Israeliti 'si punu tóta inteligintì'a loru, tóta activitatea loru in serviciulu aceloru tieri.

Totu asia ar fi óre in Romani'a, — in Romani'a, unde acésta emigratiune este numai de càti-va ani, unde toti acesti ómeni sunt cea mai mare parte straini, si straini care nu au navalitu aici fiindu ca erau industriasi ori capitalisti in tierile loru, dar' numai pentru ca nu avéu nici unu capetaiu in celelalte tieri si nu avéu se'si gasésca locu capului? (Aplause).

In Romani'a nu avemu pana acum nici chiaru unu statu maioru care se se póta dice compusu de Israeliti romani. In Austri'a, in Engliter'a, in Franci'a, in Germani'a mai cu séma, sunt Israeliti poeti, sunt musicanti mari, sunt filosofi, sunt literati, de celu d'antaiu ordinu, sunt in fine celebritati in tóte ramurele. Dar' la noi avemu óre macaru unu singuru poetu, unu singuru industrîasiu mare, unu singuru filosofu, unu singuru omu de sciintia Israelitu? A fostu unulu singuru, repaosatulu Barasch, si pe acesta Romani'a l'a inbratiosiatu cá pe unulu din cei mai iubiti fii ai sei. (Aplause). Si acesta, candu a muritu, nu a lasatu pe Israeliti epitropi, ci a lasatu pe Romani (aplause.)

Asia fiindu, d-loru, cum ati potea crede, cà Europ'a ar veni a ne inpune se deschidemu deodata portile tierii si se damu drepturi in massa la toti acesti Israeliti?

Dupa a. 1868 (candu amu cadiutu dela ministeriu tocma din caus'a jidoviloru), candu tóta Europ'a erá in contra nóstra, n'amu intalnitu pe nici unulu din cavalerii ce sunt astadi acusatorii nostri, care se lupte in contra aliantiei israelite; n'amu gasitu combatendu, prin presa séu in ori-ce altu modu, pe nici unulu din acei cavaleri, cari astadi incaleca pe calu si se rapedu spre a prapadi pe Evrei. Pe candu d-loru siedeau la o parte, noi luptámu. . . . (aplause).

La Berlin dupa cum v'amu spusu, amu vediutu pe presiedintele aliantiei israelite si 'i amu disu: nu puneti cestiunea in Congresu, fiindu-ca ne umiliti, atunci natiunea va fi cu mai mare cuventu in contra coreligionariloru d-vóstra; demnitatea nationala se va simti atinsa.

Apoi dupa ce cestiunea a fostu introdusa in Congresu si s'a otaritu partea ce ne privesce, amu intalnitu din nou pe acelu d. presiedinte, insocitu si de d. Cohen, directorele aliantiei israelite. D-loru vorbeau cu unu compatriotu alu meu si au voitu se me faca se intru si eu in conversatiune. Dar' le-amu disu: „de óre-ce ati voitu cá cestiunea se se tractedie afara din tiéra, nu mai e nimicu intre noi“ si m'amu departatu (aplause).

Se nu vina astadi nimeni se 'mi deslege mai multu limb'a . . . .

D. G. Vernescu. Tocma acésta voimu, se deslegati limb'a.

*) Noi repetimu si la loculu acesta, ceea ce amu observatu si la alte ocasiuni in a. tr., cà acésta cifra mare a evreiloru in Romani'a nu este adeverita prin nici unu recensementu regulatu, si cà ea este fórte exagerata; adaugemu insa, cà daca in Romani'a s'aru aflà numai 100 de mii de israeliti, chiaru si numai atàtia aru fi prea multi pentru acea tiéra. Red. Obs.

D. I. C. Brateanu, presiedintele consiliului. D-tea ai voi se'mi deslegi limb'a, pentru cá se provoci zizanie (aplause).

S'a mai disu ca eu amu datu promissiuni comitelui Andrássy, ca amu luatu chiaru angagiamentu in cestiunea Israelitiloru.

Cine cunósce pe comitelc Andrássy, nu póte se créda ca d-sea a potutu spune cuiva acestu lucru. Chiaru adversarii sei marturisescu, cà este celu mai perfectu cavaleru intre diplomatii Europei. Comitele Andrássy nu póte se afirme ceea ce nu a fostu. N'amu vorbitu cu d-sea nici odata in cestiunea israelita astfeliu, incatu se iau celu mai micu angagiamentu. Din contra, comitele Andrássy 'mi dicea intr'o di ca, déca unele poteri nu tînu séma de greutatile cestiunei israelite la noi, d-sea, care cá vecinu alu nostru, cunósce inprejurarile mai bine, intielege si apreciéza aceste greutati. N'amu avutu dar' nevoia se iau nici unu angagiamentu, fiinduca comitele Andrássy era unitu cu mine in privinti'a greutatiloru ce le infatisiédia cestiunea.

Vedeti, d-loru, aceste le afirmu dela tribuna; prin urmare, poteti fi siguri ca eu nu'mi asiu permite se dau o desmintire de aci marelui cancelariu alu imperiului austro-maghiaru.

Repetu, d-loru, ceea ce ve spuneamu de la inceputu cà, déca amu luatu cuventulu, a fostu mai multu pentru ca onr. d. Vernescu m'a somatu, cá ministru constitutionalu, se viu se'i dau asicurari in privinti'a solutiuni ce se va dá acestei cestiuni. Intielegu acésta din partea onor. d. Vernescu, care fiindu nou pe terêmulu luptei de aperare a intereseloru nationale, are nevoia de asicurarea, ca vomu fi totud'aun'a alaturi cu acei care, prin instutiuni si prin legi, voru cautá se iea mesurile cele mai seriése spre a pune interesele nóstre, economice, sociale, nationele si politice, la adapostu de orice pericolu (aplause).

Dar' acum onor. d. Vernescu se ne respunda déca, dupa aceste declaratiuni categorice, se unesce si d-sea cu motiunea maioritatiei. Déca ne unimu cu totii, atunci potemu privi viitoriulu cu incredere. „Romanulu“

Sciri diverse.

— (O medalia de bravura pentru o regina.) In dilele trecute a sositu la Rom'a o deputatiune de dame din Milanu compusa din marchis'a Scaccadarozzi, Calvi-Bellinaghi si Bava Baccaria, cu scopu de a predá reginei Margherita o medalia comemorativa din partea dameloru din Milanu, in semnu de recunoscintia pentru bravur'a si energi'a ce a aratatu cu ocasiunea atentatului comisu asupra sociului ei, regele Umbert.

— (Inaugurarea fabricei romane de chibrituri [lemnusie] dela Filaretu) s'a serbatu in diu'a de 25 Febr. st. v. in fati'a M. S. Domnitoriului, a domniloru ministri, a unui numerosu publicu si persóne din elit'a societatii Capitalei. Noi dorimu succesulu celu mai stralucitu acestei ramure de industria nationala, care s'au inauguratu sub auspicele cele mai fericite, precum sunt: eftinatatea materialului brutu, adeca a lemnului si unu consumu destulu de bine asiguratu in tiéra insusi a fabricatului, de care astadi nu mai potemu fi lipsiti nici chiaru pentru cateva óre.

— (O anecdota despre betranulu Rothschild.) Cu ocasiunea unei serate parlamentarie date de catra principele-cancelariu venindu vorb'a despre politic'a vamala a principelui Bismark acesta intre altele dise, cà isi aduce aminte despre urmatórea intemplare: Unu amicu de afaceri veni odata la Rothschild si ilu intrebà: „Ce parere ai despre ferulu din Svedi'a?“ Rothschild surprinsu fórte prin acésta intrebare, se adresà catra unu comtoaristu alu seu cu intrebarea: „Meyer ce parere amu eu despre ferulu din Svedi'a?“

— (Celebr'a cantarétia Siarlota Patti) va dá aici in Sibiiu pe la inceputulu lunei viitóre doue concerte.

— (Directorulu unui gimnasiu) din Tarnow cu numele H. Sobieski a defraudatu din tacsele de colegiu sum'a de 12.000 fl. Elu a fostu prinsu si datu pe man'a justitiei.

— (Inpamenteniri.) S'a acordatu esercitiulu drepturiloru politice in Romani'a d-loru: Traianu Dragoescu, romanu din Banatu; Antonu Andreiasiu Sieptelici, romanu din Basarabi'a russésca; Jeronimu Scurtu, Alesandru Silber si d-lui Nicolae Juca, romanu din Macedoni'a.

— (Imperatésa Russiei) va darui armatei bulgare unu stégu, care se va predá in Sofi'a prin soci'a principelui Dondukof in numele imperatesei.

— (Càtu costa unu mare principe russescu de patru luni.) „Monitoriulu russescu“ publica decretulu subtscrisu de imperatulu prin care se ficsédia cheltuelele anuale pentru marele principe Mihailu Alesandrovici, nascutu in 22 Novembre 1878, pàna candu va ajunge etatea de 7 ani. Pentru serviciulu princiaru sunt angajate 15 persone cu o plata de 5975 ruble pe anu; din sum'a acésta gubernant'a englesa primesce 1143 ruble, ajutórea acesteia 715 ruble, mediculu 300 ruble si asia mai departe. Pentru menagiulu micului mare principe si suit'a sa se preliminédia sum'a de 18.125 ruble pe anu. Precum vedemu din cifrele acestea, cineva nu póte fi destulu de precautu in alegerea parintiloru sei.

— (Cardinalu nou.) Precum scriu diariele unguresci, cunoscutulu mitropolitu Haynald va fi denumitu de cardinalu in Aprilie viitoru.

— (Alfred Marcot) corespondentulu magiarofilu alu diariului parisianu „Temps“, a muritu la Pest'a in etate de 30 ani de o mórte repentina.

— (Ludovicu Napoleon,) fiiulu imperatului Napoleon III a primitu permissiunea se participe la resbelulu englesiloru in contra zulusiloru. Principele va fi atasiatu cu rangulu de capitanu in stabulu generalului lord Chelmsford.

Cursulu moneteloru in val. austr.

Viien'a, 20 Martiu

Galbinii imperat. de auru	fl.	5.54 cr.
Moneta de 20 franci	„	9.33 „
Imperialu rusescu	„	9.30 „
Moneta germana de 100 marce	„	57.60 „
Sovereigns englesi	„	12.— „
Lira turcésca	„	11.— „
Monete austr. de argintu 100 fl.	„	—.— „

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

18 Martiu.

Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	l.	100.⅞ b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	„	103.— „
Obligatiune de imprumutu dominiale din 1871 cu 8%	„	99.½ „
Creditu fonciariu (hipot.) rurale cu 7%	„	93.⅞ „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%	„	84.— „
Imprumutulu municipale nou (alu capit.) din 1875 cu 8%	„	97.½ „
Fondulu de pensiuni (per 300 l. a.) cu 10%	„	177.— „
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	„	29.50 „
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%	„	83.25 „

Banc'a generala de asigurare mutuala „Transilvani'a.“

A X-ea Adunare generala ordinara

va avea locu Dumineca in **30 Martiu 1879** c. n. la 3 óre dupa prandiu in cas'a propria (strad'a Cisnadiei Nr. 5).

Obiecte:

1. Darea de séma despre afacerile anului 1878 si bilantiulu anualu.
2. Raportulu comitetului de revisiune.
3. Intregirea consiliului administrativu.
4. Propuneri incurse.
5. Sortiri de obligatiuni ale fondului de intemeiare.

Sibiiu, in 1 Martiu 1879.

(63) 3—3 **Consiliulu administrativu.**

The'a

antiarthritica si antirheumatica alui

WILHELM

curatitóre de sange spre a se folosi in ori-care anotempu cá singurulu midilocu curatitoriu de sange cu resultate sigure.

Cu concessiunea cancel. c. r. de curte datu prin decisiune Vien'a, 7. dec. 1858.

Probata definitivu. Effecte exell. Resultatulu eminentu.

Prin p. in. patenta a M. Sale c. r. assecurata contra falsificàrii. Vien'a, 28 martie 1871.

The'a acést'a curatia organismulu intregu, strabate pàrtile intregului corpu si folosindu-o cá beutura departéza dintr'insulu tóte materiile stricacióse, cate se voru fi adunatu, cum nu face nici o medicina; si effectulu siguru este durabilu.

Vindecarea perfecta a arthritei, reumatismului, ból'a englezésca, si a altoru bóle invechite incurabili, ale raneloru, cari puroiéza ne 'ncetatu, ale bóleloru genitali si bubeloru, ale sgrabuntieloru pe trupu si in fația, ale peteloru, bubeloru siphilitice.

The'a acést'a au produsu **resultate forte favorabili** mai alesu in inflaturi de ficatu si de splina, cum si in greutàti hemoroidali, in doreri de nervi, de muschi de incheiaturi, de udu, polutiuni, impotentie, scurgeri la femei etc.

Suferintie cum sunt bólele scrofulóse, inflatur'a ghinduriloru se vindeca iute si perfectu, la aceia, cari beau The'a necurmatu, fiindu ca ea este unu midilocu domulu dissolvatoriu si promovatoriu de urina.

Resultate admirabili sigure.

Dlui Franciscu Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Wocheiner Feistritz (in Carniolia), 1 oct. 1872.

On. Dle! Mai am érasi trebuintia de vreo trei pachete din the'a dtale curatitóre de sange, pentru ca dupa-ce am cumperatu de la dta de 2 ori si am folositu acestu midilocu exellentu „the'a antiarthritica si antirheumatica a lui Wilhelm curatitóre de sanga“ m'am convinsu de ajunsu de minunatulu ei effectu. Te rogu se'mi tramiti the'a curatitóre de sange cu receperea plàtii prin posta.

Cu totu respectulu

Ioanu Ierala, capelanu.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Tuschkau langa Pilsen, 1 oct. 1872.

De asiu fi cunoscutu mai nainte poterea vindecatóre „a theei dtale antiarthritice, antirheumatice, curatitóre de sange“ asiu fi scapatu de multu de o bóla vechia si asiu fi si mai bogatu cu o suma considerabila cheltuita fora scopu pentru restaurarea sanetàtii mele. Pan' acum am trasu acestu midilocu nepretiuitu de la Praga din depoulu dtale, astadi me adresezu d'a dreptulu catra dta si Te rogu a'mi tramite cu intórcerea postei 12 pachete pe langa receptiunea plàtii. Cu totu respectulu

Josef Dilzl.

Dlui Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Guteustein, 1 oct. 1872.

Se 'mi mai tramiti catu mai curendu 2 pachete „thea antiarthritica, antirheumatica, curatitóre de sange a lui Wilhelm“ precum mi-ai mai tramisu prin posta. Eu vediu, ca fora the'a dtale nu mai pociu existe. Cu tóta stim'a

Florian Haselsteiner,
Nr. 43 in Klosterthal.

Preste puçinu va urmá continuarea epistoleloru de recunoscintia, fiindu preste potintia a le publicá dintr'odata pe tote.

Se ve feriti de falsificari si insielatiuni.

On. publicu la cumperare se binevoiésca a reflecta exactu la marc'a si firm'a mea tiparite pe din afora pe pachetu, pentru cá se nu fia insielatu prin falsificàri.

Adeverata thea antiarthritica, antirheumatica curatitóre a lui Wilhelm, se póte trage numai din prim'a fabricatiune internationala antiarthritica, antirheumatica curatitóre de sange in Neunkirchen langa Vien'a, séu din depositele mele publicate prin diarie.

Unu pachetu, impartitu in 8 dose, preparatu conformu instructiunei date de medicu dimpreuna cu informatiunea despre folosire in diverse limbi consta 1 fl., pentru timbru si pachetare separatu 10 cr.

Pentru comoditatea o. p. adeverat'a thea antiarthritica, antirheumatica, curatitóre de sange a lui Wilhelm se mai afla in:

Sabiiu la **Frid. Thallmayer,** comerciante.
Abrud: F. Tones & Comp.
Bistritia: Fridricu Kelp, Tergovits & Zintz, Dietrich & Fleischer.
Blasiu: Carol Schieszl, apotecariu.
Orastia: Carol Reckert, apotecariu.
Alba-Julia: Iuliu Fröhlich, apotecariu.
Clusiu: Ad. Valentini, apotecariu.
Brasiovu: Ferd. Jekelius, apotecariu.
Lechinti'a: Friedr. Scheint, apotecariu.
Feldiór'a (langa Brasiovu): Friedr. Folberth, apotecariu.
Ili'a, C. Hoffinger, apotecariu.
Osiorheiu: Max Bucher.
Sabesiu, I. C. Reinhard, apotecariu.
Bai'a mare: I. Horacsek, apotecariu.
Aiudu: August Binder, apotecariu.
Miercuria: Chr. Fr. Schimmert, apotecariu.
Romanu (Moldova): Josef Dannffy, apotecarin.
Sedisiór'a: losef B. Teutsch, comerciante.
Reghinulu s.: S. & I. Leonhardt.
Huniadór'a: Fried. Acker, apotecariu.
Rosi'a: Ludw. Moldovan, apotecariu.
Ocn'a (l. Sabiiu): Joh. v. Cronberg, apotecariu.

(23) 33

Editoru si redactoru respons. **G. Baritiu** in Sibiiu.

Tipariulu lui **W. Krafft** in Sibiiu.